

www.denik.cz

deník

události

Monako:
Další svatba
roku se blíží ...16

Premiér Nečas: Ministra obrany Vondru nedám ...14

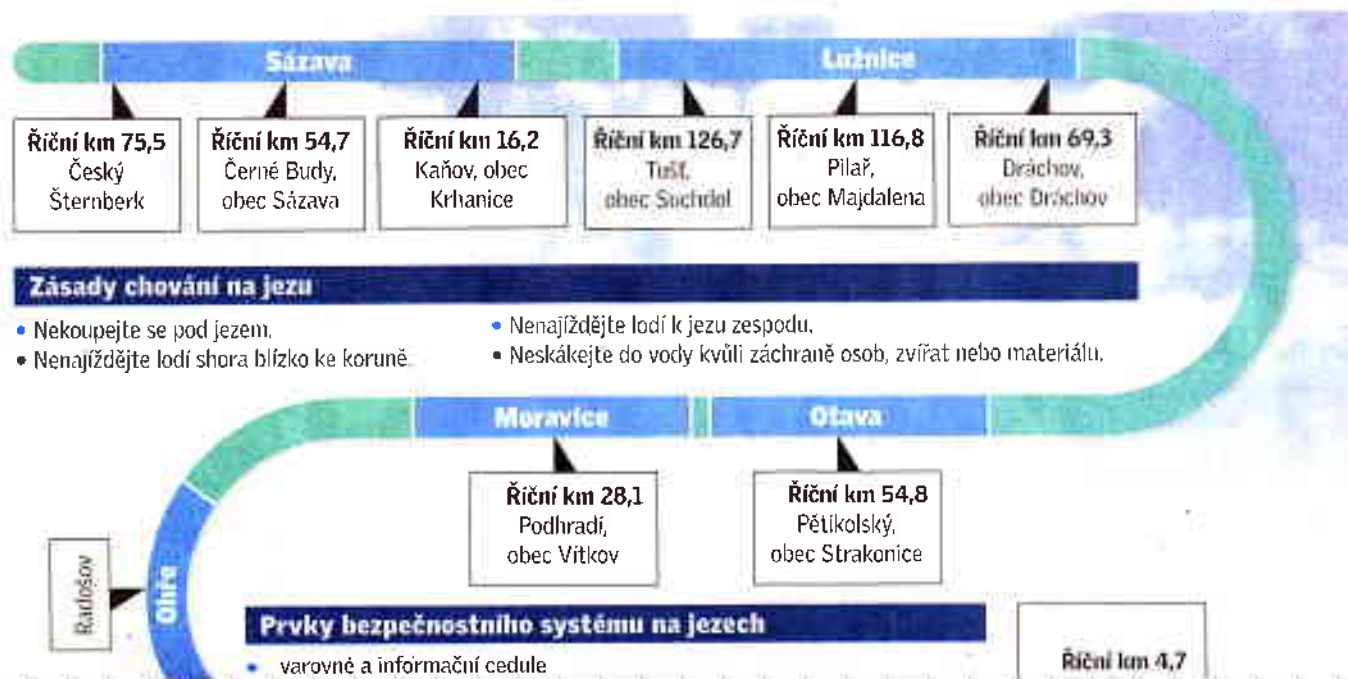

Jezy na českých řekách. Číhající hrozba

Každý rok se na tuzemských splavech utopí zhruba osm lidí. Proto vodáci mapují nejnebezpečnější úseky. Nikdo jim za to nedal ani korunu

Téma
Deníku

NEJNEBEZPEČNĚJŠÍ JEZY NA ČESKÝCH ŘEKÁCH

Zásady chování na jezu

- Nekoupejte se pod jezem.
- Nenajíždějte lodí k jezu zespodu.
- Nenajíždějte lodí shora blízko ke koruně.
- Neskákejte do vody kvůli záchraně osob, zvířat nebo materiálu.

Prvky bezpečnostního systému na jezích

- varovné a informační cedule

podstatě zastupují funkci státních orgánů, které by se o bezpečnost na jezích a řekách měly starat. Přitom vodní turistika přináší do pokladen místních samospráv nemalé zisky, ale peníze se zpět do řek nevracejí.

„Chceme v tom pokračovat, ale už ne z vlastních prostředků,“ jasně sdělil Šálek, který s dalšími nadšenci do současné doby analyzoval bezpečnost na sedmi jezích a pomohl navrhnout řešení na její zvýšení.

Navíc ani osázet jezy bezpečnostními prvky není levná záležitost. I s jejich přezkoušením vyjdou asi na půl milionu korun pro každý jez. Na volání vodáků už ale zareagovaly některé podniky, které mají jezy na starosti.

„Domluvili jsme se, že některé jezy vybavíme bezpečnostními prvky, jiné zrekonstruujeme,“ uvedla třeba mluvčí Povodí Moravy Veronika Hrdá. Podnik by tak ně-

VILÉM JANOUŠ
KATEŘINA CIBOROVÁ

Praha – Měl to být příjemný výlet. Nakonec z toho byl horor, na jehož konci čekala na šestnáctiletého mladíka smrt. Dva chlapeci se ve svých kajacích přibližovali k jezu Verdék u Dvora Králové nad Labem. Ten den nebyla řeka zvlášť divoká a mladí vodáci se rozhodli, že jez pokoří.

Vjeli do splavu, ale ani jeden z nich manévr nezvládl. Zatímco jednomu z mladíků se podařilo po úporné bitvě s živlem doplatvat ke břehu, druhého lapil vodní válec a už ho nepustil.

Na místo neštěstí dorazili hasiči, kteří začali okamžitě prohledávat jez. Kvůli tomu nechali dokonce snížit průtok

z medailek přemřady. Přestože zanedlouho bylo na jezu téměř sucho, tělo mladíka našli asi po hodině a půl o zhruba 700 metrů dál po proudu řeky. K životu mu nepomohla ani následná resuscitace.

a cedule s informacemi první pomoci

Jízera

- bezpečnostní prvky pro záchranáře – kotevní body, vyznačení příjezdových cest, záchranná hasičská lanovka

Už platit nebudeme!

Každý rok na českých řekách zemře průměrně osm vodáků, mnoho dalších pak bývá s vážným zraněním odvezeno do nemocnice. Dva roky starý případ byl jedním z mnoha, který přiměl vodáky zmapovat nejnebezpečnější jezy v České republice a postupně navrhnout řešení, která by pomohla bezpečnost na jednotlivých jezích zvýšit.

Je v tom ovšem háček. Analýzu situace na jezích a návrh na jejich osazení bezpečnostními prvky platí vodáci z vlastní kapsy. „Za rok, co projekt Nebezpečné jezy funguje, jsme do toho vložili z vlastního rozpočtu asi 20 tisíc korun,“ uvedl Pavel Šálek z Českého svazu kanoistů, sekce vodní cesty. Dalších asi sto tisíc korun do projektu investovala Vodácká škola záchran.

Vodáci si proto stěžují, že v

Vodní válec

• **Slangový** vodácký výraz pro **vodní útvar**, kdy přepadávající voda za příčnou překážkou ztrácí kinetickou energii a odráží se ode dna tak, že část vody se vrací zpět k překážce a část vody proudící obvykle spodem u dna odtéká. Voda zde tedy **rotuje**, a tím **vytváří pomyslný válec**.

• Zachycený člověk **nemůže** od jezu odplavat, protože je neustále **strháván** proudem zpět. Jakmile se dostane až pod přepad, je **zatlačen** proudem vody ke dnu a po chvíli ho voda zase **tlačí nahoru**. **Rotuje, ztrácí orientaci** a nemá čas na svou záchranu. Jeho **prioritou je najít hladinu** a nadechnout se, než je zase zatlačen ke dnu.

Součásti jezu

Nadjezí

Bezprostřední okolí nad jezem

Koruna jezu

Nejvyšší místo přepadu vody na jezu

Spádová deska

Deska, po které stéká voda do podjezí

ZDROJ: NEBEZPECNĚJEZY.CZ, DENÍK, RAFT.CZ

Značení na řekách

Řád plavební bezpečnosti

Značení na řekách **podléhá** několika předpisům a vyhláškám. **Nejdůležitější** je řád plavební bezpečnosti, ve kterém je kromě pokynů pro plavbu také několik značek, se kterými se lze setkat na turisticky sjížděných řekách. Více o řádu a předpisech i pro vodáky si můžete přečíst na raft.cz.

Zákaz plavby

Zákaz plavby
všech rekreačních
a sportovních plavidel

Turistické
značení:
nesplavný jez

INFOGRAFKA DENÍK/JINDŘICH ČECH

ními tabulemi a zachráněnými kruhy. „Cedule se právě vyrábějí a chceme je dát k jezům co nejdříve. Co se týká stavebních úprav, to je běh na dlouhou trať,“ dodala mluvčí.

Značky jsou sice podle vodáků důležité, ale na splavech stále třeba chybí zabezpečení pro hasiče, kteří při záchrane tonoucích nasazují život. Bez těchto prvků se ze záchranářů mohou stát ti, kteří sami pomoc potřebují.

Přijďte, dáme

Na obzoru se však objevil další možný spojenec. „Asi bychom nemohli dát celou částku, ale kdyby nás oslovili, stálo by to za diskusi. Teď se tvoří dotační tituly pro příští rok. Pokud by přišli s jasným projektem, mohli bychom je do dotací zařadit,“ uvedl například náměstek středočeského hejtmána Marcel Chládek. Ve Středočeském kraji se nachází hned několik nebezpečných jezů.

Středočeši si zakládají na podpoře aktivní turistiky. Chládek se proto domnívá, že prostředky by se mohly najít právě i pro vodáky.

Vodácký instruktor **Petr Ptáček** řekl Deníku:

Většina vodáckých agentur nemá školené instruktory

VILÉM JANOUŠ

Praha – Vodácký sport zažívá v posledních letech obrovský boom. Dobrodružství spojené s řekami chtějí svým žákům zprostředkovat i mnohé školy. Ne vždy se to ovšem povede a zprvu příjemný zájezd se někdy změni v tragédii. Dlouholetý vodácký instruktor Petr Ptáček nemá z bezpečnosti na českých řekách a zejména na jezích zrovna velkou radost.

V čem dělají pořadatelé školních vodáckých zájezdů největší chybu?

Největší chyba je v tom, že školy jdou po ceně. Čím levnější zájezd, o to více musí být ukrojeno z bezpečnosti. Udává se, že na pět kánoí by měl být alespoň jeden instruktor.

U raftu je to pak jeden instruktor na každý raft. Nyní pro školy připravujeme takové desatero, jak si vybrat správnou firmu. Většina škol zhodnotí cenovou nabídku, vyberou nejlevnější a myslí si, že tím vyhrály. Pokud jdou jen po ceně, tak mohou dostat třeba pouze jednoho instruktora na 15 kánoí. Dalším problémem je, že si školy nezjišťují, jakou mají tito instruktoři kvalifikaci. Průvodcovství je činnost vázaná, takže ji mohou vykonávat jen školení lidé. Troufnu si říct, že 80 procent agentur, které tyto zájezdy nabízejí, takové lidi nemá.

Z toho vyplývá, že u nás není dostatek kvalitních instruktorů...

Je to můj subjektivní názor. Ale my instruktorské

kurzy pořádáme. Vzhledem k tomu, že uspořádáme sotva jeden za rok pro nějakých 15 lidí, tak mohu říct, že zájem je velmi malý. Takový kurz znamená 150 hodin ježdění a učení se, a málokdo je ochoten to podstoupit. Je to sezonní práce a lidé do toho nechtějí investovat.

Hlídá někdo kvalifikaci instruktorů?

Měl by to hlídat živnostenský úřad. Ale zatím jsem neslyšel o nějaké kontrole, kdy by se striktně vyžadovaly příslušné doklady jak od agentury, tak od zaměstnanců (průvodců). Novela živnostenského zákona to přitom zcela jasně upravuje.

Lze odhadnout, kolik školních vodáckých výletů se pořádá?

Jsou školní výlety jednodenní nebo vícedenní. Špatně

Petr Ptáček Foto: Veronika Ptáčková

se to porovnává. Boom těchto zájezdů je ale opravdu velký. Školní výlety jsou přitom

koncentrovány do června, kdy se pořádají stovky zájezdů.

Je po těchto zkušenostech vůbec dobrý nápad pořádat školní vodácké zájezdy?

Není problém v tom, že by se neměly pořádat, ale musí se dodržovat pravidla. Když jako průvodce pojedou kluk, který sice umí jezdit na vodě, ale neví, co je to bezpečnost, nemá s sebou záchranné prostředky, aby mohl zasáhnout, nechá někoho plavat do nebezpečného jezu, neodhadne sílu válce pod jezem, tak je to riziko. Právě proto by se školy měly pít po tom, jaké proškolené lidi agentura má a kolik průvodců jim na jejich skupinu přidělí. Takže se vyplatí kvůli bezpečnosti investovat i více peněz.

Jak je to vůbec s bezpečností na českých jezích a na českých řekách obecně?

Každý rok utone v průměru asi osm vodáků. To se příliš nemění. Z 90 procent to jsou ti prázdninová. Stává se to někdy v létě, kdy zaprší a stoupne voda. Řeka změni charakter a začátečníci si s tím už nedokážou poradit. Pak pravidla spadnou do nějakého jezu a mají s tím velké problémy. Když to někdy vidím, tak si říkám, že utonulých je málo na to, co se na českých řekách děje. Je třeba si uvědomit, že jezy nejsou z 90 procent konstruované pro vodácký sport. Proto je potřeba s tím počítat a tak se k tomu chovat. Většinou začátečníci nedokážou odhadnout rizika, která jsou s tím spojená.